

TRACTATUS QUINTUS.

174. *Sancti, ut more militis uneli preparatus ad certamen, aereas possit superare potestates.*
catorum non possunt intelligi peccata ab infirmo post confessionem & viaticum commissa, ut existimant Adversarij: Ergo solum per illas praedictus languor intelligi debet. Consequentia patet, vix enim aliud excogitari potest quod peccatorum reliqua dici possit: Antecedens vero sic ostenditur. Ut aliquid dicatur reliqua alterius, non sufficit quod illi succedit, sed requiritur insuper quod sit pars vel effectus illius; nox enim v.g. succedit diei, & dies noctis, & tamen nec nox potest dici reliqua diei, nec dies noctis; è contra verò partes ciborum quae ex prandio remanent, dicuntur reliqua prandij; ossa, caput, & aliae partes corporis Sanctorum, eorum reliquiae vocantur; item languor, debilitas, macies, & pallor, quae ex ægritudine relinquentur, morbi reliquiae appellantur, quia sunt effectus illius: Sed peccata ab infirmo post confessionem & viaticum commissa, non se habent ad alia per confessionem per se remissa, vel per viaticum per accidens, ut parres ad totum, vel ut effectus ad causam, cum sè nullam cum illis habeant affinitatem vel connexionem, sed sint omnino disparata, & ab aliis independentia: Ergo praecedentium peccatorum reliquiae dici nequeunt, sed potius nova & distincta peccata appellari debent.

16. Dices primò, reliquiae debent esse ejusdem rationis & speciei cum iis quorum sunt reliquiae, alioquin non tam dicuntur reliquiae, quam excrementa; fuisse enim v.g. ex farina reliquiæ, non dicuntur proprie farinæ reliquiae, sed excrementum: At debilitas seu languor ad bene operandum, & resistendum in articulo mortis tentationibus Dæmonum, partim ex peccatis praecedentibus, partim ex infirmitate reliquiæ, non est ejusdem rationis & speciei cum peccatis praecedentibus: Ergo talis languor & debilitas non possunt dici reliquiae praecedentium peccatorum.

Respondeo negando Majorem, falsum enim est quod reliquiae semper debeant esse ejusdem rationis & speciei cum iis quorum sunt reliquiae, nam, ut supra dicebamus, languor, debilitas, pallor, & macies, quæ ex ægritudine relinquentur, morbi reliquiae propriæ appellantur, & tamen non sunt morbus, sed tantum morbi effectus. Similiter concupiscentia seu fomes peccati, promitas ad malum, & difficultas ad bonum, dicuntur peccati originalis reliquia, licet non sint peccata, sed duntraxat peccati originalis effectus. Idem cum proportione dicendum est de languore & debilitate ad bene operandum, in infimo ex peccatis praecedentibus reliqua.

17. Dices secundò: Illud est effectus Sacramenti primarius & per se, quod directè & expressè verbis formæ significatur: Sed verba ista formæ hujus Sacramenti: *Indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti*, non significant per se & directè specialia auxilia quibus infirmus contra prædictum languorem, & Dæmonis tentationes roboretur, sed remissione peccatorum: Ergo hæc est effectus primarius & per se hujus Sacramenti, non vero conformatio & robur contra prædictum languorem. Unde Tridentinum supra relatum illam ante hanc recentet, & in Procedendo doctrina de Sacramento Extrema-Untionis, illud appellat *consummatum penitentia*.

Respondeo primò, simile argumentum esse ab Adversariis solvendum, cum in forma Ecclesie Mediolanensis, & Veneta, nulla sit mentio remissionis peccatorum, sed tantum prædicti roboris & conformatonis, sic enim in ea habetur: *Vno te olio sanctificante, in nomine Patris & Filii & Spiritus*

Sancti, ut more militis uneli preparatus ad certamen, aereas possit superare potestates.

Respondeo secundò, negando Minorem, nomine enim causa nonnunquam significatur effectus, eo quod virtualiter ipsum continet. Unde sicut ad Roman. 7. Apostolus somitem ex peccato originali reliquit, appellat peccatum, ita in forma hujus Sacramenti, cum dicitur, *Quidquid deliquisti*, nomine delicti significantur reliqua praecedentium peccatorum, sive debilitas & languor animæ circa exercitium virtutis, causatum præsertim ex delictis praecedentibus; & verbum optativum *indulgeat*, postulat non solum indulgentiam & remissionem peccatorum, sed etiam robur & confortationem contra debilitatem & languorem ex illis reliquit.

Ad Tridentinum dicendum illud prius inter effectus hujus Sacramenti recensere remissionem peccatorum, quam prædictam confortationem, quia prius voluit referre effectum communem huic & aliis Sacramentis vivorum, qui est remittere per accidens peccata oblitera vel ignorata invincibiliter, quam effectum sibi proprium & speciale; & appellasse Sacramentum Extremæ-Untionis *consummatum penitentia*, quia tollit reliquias peccatorum, quæ remanent, remissa culpæ & pœna, per Sacramentum penitentie.

18. Præter duos effectus hujus Sacramenti jam explicatos, quorum unus convenit ei per se, alter verò per accidens, tertius est minus principalis & secundarius, nempe allevatio quædam ægritudinis corporalis, & quandoque perfecta sanitatis recuperatio. Unde unctio illa quæ Apostoli Marci 6. corporaliter sanabat infirmos, fuit figura & præambulum hujus sacramenti. Hic tamen effectus non confertur infallibiliter à Deo, sed solum cum judicat recuperationem sanitatis corporeæ saluti animæ expedire.

§. V.

Corollaria praecedentis doctrine.

19. Ex dictis colligitur primò, proprium esse hujus Sacramenti ultimum disponere hominem ad introitum glorie, cum per auxilia jam explicata illum juvet ad resistendum temptationibus Dæmonum, & ad perseverandum in bono, quando mors imminet, roboretque spem, magnamque (ut ait Tridentinum) divinæ misericordiae fiduciam exciter. Unde sicut Baptismus dicitur Sacramentum fidei, Eucharistia Sacramentum amoris, ita Extrema-Untio Sacramentum spei meritò appellari potest.

20. Colligitur secundò, Extremam-Untionem esse unum unitate atoma Sacramentum: Unitas enim Sacramenti desum debet ex unitate finis ad quem ex Christi institutione ordinatur: Sed licet in Extrema-Untione sint plures unctiones partiales, & plures formæ partiales, illæ tamen ordinantur ad unum finem, & ad unum effectum, nempe ad tollendum omnes reliquias peccatorum, quæ ex sensibus oriuntur, & animam depriment: Ergo est unum specie atoma Sacramentum. Sicut Eucharistia, etiæ constet duabus speciebus & formis partibus, est tamen unum specie Sacramentum, quia hæc ordinantur ad unum finem, nimirum ad unam refectionem integrum spiritualem.

21. Colligitur tertio, quod sicut in aliis Sacramentis tria distingui debent, unum quod est res tantum, alterum quod est Sacramentum tantum, & aliud quod est res & Sacramentum simul, ita & in isto. Unde in hoc Sacramento res tantum est gratia, Sacramentum tantum est ipsa externa unctio, seu potius compositum ex unctionibus & verbis;

res

DE SACRAMENTO ORDINIS.

175

unctionis spiritualis, potentias animæ latifissantis & roborantis contra Dæmonis tentationes, & languorem spiritualem, ex peccatis praecedentibus & praesentia morbi causatum, supra declaravimus.

22. Colligitur quartò, hoc Sacramentum sic posse definiri seu describi: Extrema-Untio est *signum sacram & efficax gratia, in unctione infirmorum, sub prescripta verborum forma, ad sanitatem mentis & corporis a Christo institutum*. Quæ definitio sufficienter manet explicata ex supra dictis.



TRACTATUS VI.

DE SACRAMENTO ORDINIS.



ONSIDERATIS illis Sacramentis quæ perficiunt hominem in ordine ad se, superest ut de illis agamus, quæ ipsum in ordine ad communem perficiunt; & primò de Sacramento Ordinis, per quod illi confertur potestas exercendi actus publicos & hierarchicos in Ecclesia, deinde de Sacramento matrimonij, quo disponitur ad propagationem corporalem, secundum legem Dei & Christi.



CAPUT I.

De Ordine in communi.

1. CERTUM de fide est, Ordinem, sive ordinatio-
nem, quæ ministri Ecclesiæ initiantur &
consecrantur, esse verè & propriæ Sacramentum. Sic enim definitur in Florentino & Tridentino
fess. 23. can. 3. & manifestè colligitur ex illo 2. ad
Timoth. 1. *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei qua
est in te per impositionem manuum mearum.* Quibus
verbis significatur, Timotheum fuisse ordinatum
certo quodam ritu sensibili, nempe manum im-
positione, gratiæ collativo, adcoque à Christo in-
stituto, & in Ecclesia permanente: Sed ad ratio-
nem Sacramenti hæc tria sufficiunt, nempe quod
sit ceremonia sensibili, quod sit permanenter in-
stituta, & quod in eius uero & exercitio gratia infal-
libiliter conferatur: Ergo Ordo sive ordinatio, quæ
ministri Ecclesiæ initiantur, veram habet rationem
Sacramenti. Hoc adeò manifestum est, ut Calvinus
praedicto Apostoli testimonia convictus, tan-
dem coactus fuerit faceri Presbiteratum esse verum
Sacramentum. Nam lib. 4. instit. cap. 19. num. 28.
hæc scribit: *Quantum ad verum Presbyterij manus
attinet, quod ore Christi nobis est commendatum, li-
berenter eo loco habeo. Illic enim ceremonia est, pri-
mum ex Scriptura sumpta, deinde quam non esse in-
anem, nec supervacuam, sed fidele spiritualis gratia sym-
bolum, testatur Paulus.* Et num. 31. subdit, id quod
dixit duo tantum esse Sacraenta, Baptismum &
Eucharistiam, intelligendum esse de Sacramentis
quæ fidelibus omnibus sunt communia. Unde Cal-
vinista Galli, qui artic. 35. Confessionis sua ne-
gant ordinacionem esse verum Sacramentum, non
solum ab Ecclesia, sed ab ipso etiam Calvinus,
Duce suo, & Antesignano, aperte dissentunt. Con-

tradicunt etiam SS. Patribus, præsertim Augustino, qui ordinationem esse Sacramentum manifestè docet lib. 2. contra Parmenian. cap. 13. ubi de Baptismo & ordinatione loquens ait: *Vtrumque Sacra-
mentum est, & quadam consecratione utrumque ho-
mini datur; illud cum baptizatur, istud cum ordina-
tur.* Et infra: *Ipsi (Donatistæ) explicit quonodo Sacramentum baptizati non possit amitti, & Sacra-
mentum ordinati possit amitti. Si enim utrumque Sa-
cramentum est, quod nemo dubitat, cur istud amittitur?
cur illud non amittitur? neutri Sacramento fa-
cienda iniuria est.*

Ratio etiam suffragatur, cum enim per ordina-
tionem homines sicut sacrorum mysteriorum ex-
ecutores & ministri, conveniens fuit ut in ea acci-
perent gratiam, per quam fierent idonei ad tan-
tum munus exercendum; Deus enim quando ad
aliquid munus creaturam destinat, non sola ex-
trinseca ordinatione, sed intrinseca virtute efficit
illam ad tale munus exercendum aptam; ut con-
stat in ordine naturali, in quo Deus per intrinse-
cas virtutes & inclinationes, rerum naturas adaptat
ad fines ad quos destinat consequendos.

2. Objicunt Hæretici: Sacramentum per se or-
dinatur ad sanctificationem suscipientium: Sed Or-
do per se non ordinatur ad sanctificationem susci-
pientium, sed potius ad sanctificationem aliorum,
cum hominem perficiat in ordine ad communita-
tem: Ergo non est sacramentum.

Sed ad hoc facile respondetur, quod licet ordo
non ordinetur per se primò ad sanctificationem
suscipientis, bene tamen per se secundò, cum digna
Sacramentorum administratio esse non possit ab-
sque gratia sanctificante ipsum ministrum. Unde
Ambrosius de dignitate sacerdotali loquens ait:
Homo imponit manum, Deus largitur gratiam. Et
Florentinum in decreto Eugenij dicit effectum hujus
Sacramenti esse augmentum gratia, ut quis sit
idoneus minister. Quare illud sic potest definiti seu
describi: Ordo seu ordinatio est sacra ceremonia,
quæ traditur potestas, spirituale aliquod ministerium
exercendi, similius gratia sanctificans ad illud ritus
& convenienter obeundum.

Sicut in aliis sacramentis tria distinguuntur
nempe id quod est sacramentum tantum, id quod
est res tantum, & id quod est res & sacramentum
quæ fidelibus omnibus sunt communia. Unde Cal-
vinista Galli, qui artic. 35. Confessionis sua ne-
gant ordinacionem esse verum Sacramentum, non
solum ab Ecclesia, sed ab ipso etiam Calvinus,
Duce suo, & Antesignano, aperte dissentunt. Con-

P. 4